

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «ПСИХОЛОГІЯ ПРАВА ТА ПРАВОВОЇ ПОВЕДІНКИ»

кафедра юридичної психології

Статус дисципліни – вибіркова
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – Цивільна безпека (26)
Спеціальність – Правоохоронна діяльність (262)
Освітня програма – Правоохоронна діяльність (поліцейські)
Форми здобуття вищої освіти – заочна
Мова навчання – українська
Форма підсумкового контролю – залік

Охріменко Іван Миколайович

доктор юридичних наук, професор

Профайл викладача:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=bawVT7UAAAAAJ&hl=ru&authuser=1>

Контактний телефон
Електронна адреса
Розклад навчальних занять
Консультації

Тел.: 520-08-89
E-mail: k015@naiau.kiev.ua
Робоче місце: пл. Солом'янська, 1, каб. 529
Очні:
(відповідно до графіка консультацій науково-педагогічних працівників кафедри) з 14:00 до 16:30
Онлайн:
електронною поштою, пн-пт з 9:00 до 16:00

Сторінка дистанційного курсу <https://dn.naiu.kiev.ua/course/view.php?id=2542>

Стислий опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Психологія права та правової поведінки» є варіативною навчальною дисципліною, яка відноситься до професійно-орієнтованих навчальних дисциплін. Завданням навчальної дисципліни є формування у здобувачів наукових знань про природу, зміст, види та форми прояву правової поведінки громадян різного віку, статі, професії та етнічно-культурної належності; умінь застосовувати адекватні методи спонукання правослужняної поведінки, розробляти та впроваджувати профілактичні заходи щодо формування та прояву девіацій розвитку особистості. В основі викладання навчальної дисципліни лежать ідеї гуманізації, співробітництва, ціннісний та діяльнісний підходи до вивчення її проблем.

Мета та цілі навчальної дисципліни. Метою вивчення дисципліни «Психологія права та правової поведінки» є формування уявлень про соціально-психологічні чинники і детермінанти права як нормативної системи регуляції поведінки, критерії і структуру правової поведінки особистості і соціальних груп, детермінацію суспільної та індивідуальної правосвідомості, які опосередковують та зумовлюють вирішення психодіагностичних і психокорекційних завдань. Особлива увага приділяється психологічному аналізу особливостей соціально-правової взаємодії суб'єктів правовідносин, проблемам психологічного аналізу структурних компонентів правосвідомості і правової поведінки, діагностиці та корекції правових уявлень.

Завдання вивчення дисципліни полягають у створенні умов для засвоєння здобувачами вищої освіти соціально-психологічних чинників і детермінант правової поведінки особистості та соціальних груп, їх ролі при вирішенні юридико-психологічних ситуацій, використанні методів психодіагностики у взаємодії з суб'єктами правовідносин.

Формат навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Психологія права та правової поведінки» має чітку структуру, завдання і систему оцінювання.

Методи навчання. Під час освітнього процесу використовуються наступні методи навчання: словесні, наочні, практичні, інноваційні. Оцінка якості засвоєння знань з дисципліни «Психологія права та правової поведінки» включає поточний контроль успішності, виконання самостійної роботи та складання підсумкового контролю у вигляді заліку.

Пререквізити. Перелік попередньо прослуханих навчальних дисциплін: «Психологія управління», «Актуальні проблеми превентивної діяльності органів Національної поліції», «Актуальні проблеми захисту та дотримання прав людини в правоохоронній діяльності».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

За результатами опанування навчальної дисципліни «Психологія права та правової поведінки» випускники аспірантури набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК2. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків.

СК3. Здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення.

СК10. Здатність аналізувати, оцінювати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних завдань.

Результати навчання:

РН4. Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, з урахуванням цілей, обмежень, правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

РН5. Аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення.

РН13. Відшуковувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати та об'єктивно оцінювати інформацію.

РН19. Аналізувати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток дій правопорушників, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

на рівні знань:

➤ історичні та соціально-психологічні витoki розвитку права як системи нормативної регуляції поведінки; генези соціальних та соціально-психологічних детермінант функціонування правового суспільства;

➤ соціально-психологічні детермінанти загальної правової культури, поняття, закономірності і механізми соціально-психологічних явищ у розвитку і деформації правосвідомості, соціальні витoki правової ідеології суспільства;

➤ психологічну сутність основних різновидів правових явищ, їх вплив на формування індивідуальної та групової правомірної і протиправної поведінки;

➤ зміст та технології соціально-психологічних методів дослідження в сфері права з метою підвищення рівня професійної психологічної майстерності.

на рівні вмінь та навичок:

➤ використовувати можливості системного соціального і психокорекційного впливу на зміну параметрів психіки і поведінки особистості;

➤ визначати соціально-психологічний зміст, умови та засоби формування правової ідеології і правової психології, прояви правового інфантилізму, негативізму та нігілізму, шляхи їх корекції та врегулювання;

➤ здійснювати психологічний аналіз правової соціалізації та розвитку особистості; соціально- та індивідуально-психологічних чинників правової ресоціалізації;

➤ використовувати психодіагностичні і психокорекційні методи роботи з особистістю як суб'єктом правовідносин, аналізувати та творчо реалізувати заходи по розв'язанню юридико-психологічних проблем особистості, формулювати соціально- та індивідуально-орієнтовані рекомендації щодо їх вирішення.

Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Вид заняття	Загальна кількість годин
	Заочна форма
лекції	8 год.
семінарські заняття	6 год.
практичні заняття	8 год.
самостійна робота	68 год.

Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	семестр	спеціальність	рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/вибірковий
	2	Правоохоронна діяльність	1	вибірковий (В)

Схема навчальної дисципліни

Тема заняття, кількість годин план заняття, тези	Вид навчального заняття	Необхідне обладнання	Ресурси в Інтернеті, література	Права та обов'язки здобувачів під час проведення навчального заняття	Перелік необхідних завдань, які мають виконати здобувачі на занятті	Бал (оцінки)	Примітки
Т.1. Соціальні та психологічні витоки права. Право як система нормативної регуляції поведінки особистості і соціальних груп 1 (2) години План: 1. Загальна характеристика правової дійсності як соціального явища. 2. Суспільно-історичні засади соціальної нормативності. 3. Основні системи нормативної регуляції поведінки.	Лекція	Ноутбук, проектор	https://mon.gov.ua/ua https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Засвоїти теоретичний матеріал		
Т.2. Психологічні аспекти правової соціалізації особистості 2 (2) години План: 1. Психологічний зміст та функції соціальних норм. 2. Особливості правових норм. Співвідношення правових та моральних норм. 3. Правова соціалізація особистості.	Лекція	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org https://www.youtube.com/watch?v=tujxxgkd-zw	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми	Ознайомити із сутністю та властивостями соціальних норм, особливостями різних видів соціальних норм	Від 2 до 5.	
Т.2. Психологічні аспекти правової соціалізації особистості 2 (2) години План: 1. Соціалізація особистості. 2. Ознаки правової соціалізації. 3. Напрями засвоєння правових норм і цінностей. 4. Вияви дефектності правової соціалізації	Семинар	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог освітньої програми.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога	Від 2 до 5.	
Т.2. Психологічні аспекти правової	Практичне	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/	Отримання якісних освітніх	Змодельовати ситуації щодо використання	Від 2 до 5.	

соціалізації особистості 2 (2) години План: 1. Психологічний зміст норм права. 2. Співвідношення юридичного та психологічного змісту правових норм. 3. Використання спеціальних психологічних знань в життєдіяльності особистості.			http://nplu.org/	послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	одержаних знань у практичній діяльності психолога.		
Т.3. Психологічні детермінанти правової поведінки 2 (2) години План: 1. Правова поведінка як соціальний феномен: фактичне і юридичне, внутрішнє і зовнішнє. 2. Психологія правової соціалізації особистості. 3. Рівні відображення права: правова ідеологія і правова психологія.	Лекція	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу.	Засвоїти теоретичний матеріал		
Т.3. Психологічні детермінанти правової поведінки 1 (2) години План: 1. Визначення та характеристика правової поведінки. 2. Особливості реалізації правової поведінки. 3. Сфери актуалізації правової поведінки людини у суспільстві	Семінар	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог освітньої програми.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації у межах завдань фахівця-психолога.	Від 2 до 5.	
Т.3. Психологічні детермінанти правової поведінки 1 (2) години План: 1. Визначити причини та умови вчинення правопорушень неповнолітніх (аналіз відеоматеріалу «Діти за ґратами»); 2. Визначити	Практичне	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог освітньої програми.	Змодельовати ситуації щодо використання одержаних знань у практичній діяльності психолога	Від 2 до 5.	

особистісні детермінанти вчинення правопорушень (аналіз навчального відеофільму «Особистість злочинця»).							
Т.4. Психологічна характеристика правосвідомості 1 (2) години План: 1. Психологічна характеристика правосвідомості. 2. Фоми прояву індивідуальної правосвідомості. 3. Дефекти правосвідомості особистості.	Лекція	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Отримання якісних освітніх послуг; дотримуватися етичних норм тощо.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану	Від 2 до 5.	
Т.4. Психологічна характеристика правосвідомості 1 (2) години План: 1. Психологічна характеристика правосвідомості. 2. Проблема вивчення реального рівня, стану та змісту правосвідомості. 3. Ознаки правосвідомості як однієї з форм суспільної свідомості.	Семінар	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Отримання якісних освітніх послуг; дотримуватися етичних норм тощо.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану	Від 2 до 5.	
Т.4. Психологічна характеристика правосвідомості 2 (4) години План: 1. Види правосвідомості за рівнем усвідомлення необхідності права, глибиною проникнення в сутність права і правових явищ у суспільстві. 2. Види правосвідомості за суб'єктами (носіями). 3. Фоми прояву індивідуальної правосвідомості. 4. Психологічна характеристика дефектів правосвідомості.	Практичне	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Виконання вимог освітньої програми. Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану.	Від 2 до 5.	

ОСНОВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Андросюк В.Г., Суденко Ю.А. Проблема булінгу в сучасному юридико-психологічному просторі України. Часопис Київського університету права. 2019. № 1. С. 216–220.
2. Бедь В. В. Юридична психологія. К.; 2002.
3. Конфліктологія. Альбом схем з коментарями: навч. посібник / [кол.авт. Александров Д. О., Андросюк В. Г. та ін.]; за заг. ред. Л. І. Казміренко. К. : ЛОГОС, 2011. 55 с.
4. Конфліктологія: навч.-метод. посібник / [Д. О. Александров, В. Г. Андросюк та ін.]; за заг.ред. Я. Ю.Кондратьєва. К.: НАВСУ, 2003. 144 с.
5. Максименко С.Д., Медведєв В.С. Юридична психологія: підручник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2018. 448 с.
6. Медведєв В. С. Психологія злочинної діяльності : навч. посібник. К.: Атіка, 2012. 204 с.
7. Оніщенко Н. М. Правова психологія в контексті сприйняття права. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2018. № 8. С. 32-36. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2018_8_16
8. Полонка І.А. Кореляційне обґрунтування поняття правової поведінки: науково-пізнавальне дослідження крізь призму правових систем сучасності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. 2019. Випуск 55. Том 1. С. 49-53.
9. Психологічні детермінанти вчинення вандалізму неповнолітніми: метод. рекомендації / Д.О. Александров, В.В. Юсупов. К. : НАВС, 2012. 56 с.
10. Психологічні чинники протидії булінгу : аналіт. огляд [Мотлях О., Андросюк В., Левченко Ю., Суденко Ю.] Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 35 с.
11. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / пер. з рос. Харків: Консум, 2001. 656с.
12. Стрибо Т., Бойченко С. Правова поведінка як складник правосвідомості: загальнотеоретичний аналіз. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 4. С. 257-261. <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.4.43>
13. Фонарюк О. Ю. Макрорівні та мікрорівні формування протиправної поведінки людини. Європейські перспективи. 2016. № 3. С. 72-78.
14. Юридична психологія. Альбом схем з коментарями: навч. посібник / [кол.авт. Александров Д. О., Андросюк В. Г., Казміренко Л. І. та ін.]; за заг. ред. Л. І. Казміренко, Є. М. Моїсеєва. К. : КНТ, 2008. 152 с.
15. Юридична психологія. Словник: навч. посібник / [кол.авт. Александров Д. О., Андросюк В. Г., Казміренко Л. І. та ін.]; за заг. ред. Л. І. Казміренко, Є. М. Моїсеєва. К.: КНТ, 2008. 140 с.
16. Yevdokimova, O., Okhrimenko, I., Filonenko, V., Shylyna, A., Ponomarenko, Y., Okhrimenko, S., & Aleksandrov, D. (2020). The Problem of Unconscious Aggressiveness of Criminals in the Conditions of Postmodern Society Development. Postmodern Openings, 11 (2Sup1), 182-199. <https://doi.org/10.18662/po/11.2Sup1/186>

Ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>
<https://www.naiu.kiev.ua/>
<http://www.nbuv.gov.ua/>
<http://nplu.org/>

Технічне та програмне забезпечення/обладнання. Пакет програмних продуктів Microsoft Office; мультимедійний проєктор, комп'ютер, інтерактивні дошки.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання. Дисципліна сформована та викладається відповідно до вимог Положення про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ, яке було розроблено на основі українського та світового досвіду етичної нормотворчості. Даний документ затверджений Вченою радою Національної академії внутрішніх справ (протокол № 5 від 27.03.2018) та введений в дію наказом ректора Академії (наказ № 422 від 30.03.2018). Згідно його положень члени наукової спільноти у своїй діяльності керуються нормами та правилами етичної поведінки та професійного спілкування, зважають на принципи, цінності, норми, правила та умови дотримання академічної доброчесності.

Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Накопичення балів з тем за усі види робіт					Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
Мах 60					Мах 40	Мах 100
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Самостійна робота	Залік	
12	12	12	12	12	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Силабус схвалено на засіданні кафедри юридичної психології від 05 вересня 2024 року, протокол №1.

Завідувач кафедри
юридичної психології

Олена КУДЕРМІНА

Підпис автора силабусу

Іван ОХРИМЕНКО